

Programma van Eisen voor een verkennend en karterend inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen in het plangebied 'Rijsdijk - Achterdijk' in Rhooon in de gemeente Albrandswaard.

Inleiding

Dit PvE heeft betrekking op de verkennende en de karterende fasen van het inventariserend veldonderzoek in plangebied 'Rijsdijk - Achterdijk' in Rhooon, gemeente Albrandswaard. De twee fasen worden in één keer uitgevoerd om de doorlooptijd van de archeologische bemoeienis met de geplande ontwikkelingen in het plangebied te verkorten.

In het algemeen heeft de verkennende fase van het inventariserend veldonderzoek tot doel de mate van gaafheid van de bodem in een gebied vast te stellen en inzicht te krijgen in morfologische eenheden van de begraven oude landschappen, voor zover deze van invloed kunnen zijn op de locatiekeuze in het verleden. Het doel is kansarme zones uit te sluiten en kansrijke zones te selecteren voor de karterende fase van het inventariserend veldonderzoek. Vooruitlopend op een eventueel waarderend inventariserend veldonderzoek worden gedurende de verkennende en karterende fasen van het inventariserend veldonderzoek alvast zo veel mogelijk gegevens verzameld om de aard, diepteligging, omvang, datering, gaafheid, conservering en inhoudelijke kwaliteit van de eventuele archeologische resten te kunnen vaststellen. Hierdoor kan een inschatting worden gemaakt of en zo ja in welke mate bij de toekomstige bodemingrepen in het plangebied archeologische waarden zullen worden aangetast.

Verkennend en karterend inventariserend veldonderzoek in het plangebied

Het verkennend en karterend inventariserend veldonderzoek wordt uitgevoerd door het zetten van 31 grondboringen. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de KNA versie 3.3.

Doel boren

1. De mate van gaafheid van de stratigrafische niveaus met archeologische potentie in het bodemtraject top Afzettingen van Calais (Laagpakket van Wormer) - top Afzettingen van Duinkerke III (maaiveld, Laagpakket van Walcheren) in beeld te brengen.
2. Eventuele archeologische waarden traceren en in kaart brengen.

Boormethode

Het booronderzoek wordt uitgevoerd door het zetten van in totaal 31 grondboringen ter plaatse van de geplande nieuwbouw en tuininrichting (bijlage).

- De boringen zijn gesitueerd in de stukken grond waar nieuwbouw en tuininrichting worden gerealiseerd, dit om gericht informatie te verkrijgen over de arealen waar de grootste verstoring van de ondergrond - met eventuele archeologische waarden - zal plaatsvinden. Met het aantal geplande boringen wordt de kans op het traceren van nederzettingssporen uit het Neolithicum, IJzertijd, Romeinse tijd en (Late) Middeleeuwen - vaak lastig te herkennen in de boor - gemaximaliseerd.
- De locatie van de boringen is indicatief in die zin dat boorpunten – bij grote wijzigingen in overleg - verschoven mogen worden als zij bijvoorbeeld samenvallen met huidige bebouwing, in de bodem aanwezige kabels en leidingen of andersoortige obstakels of bodemverstoringen.
- De afstand tussen de boorpunten in het boorgrid bedraagt 15 meter.
- Alle boringen worden gezet tot 1,0 m in de top van de Afzettingen van Calais (Laagpakket van Wormer) met een maximale diepte van 5 meter beneden maaiveld.
- Mocht na visuele inspectie met behulp van een gutsmes in het veld nog twijfel bestaan over de aanwezigheid van archeologische indicatoren in een bepaald bodemtraject, dan wordt het betreffende stuk boorkern bemonsterd en gezeefd op een zeef met een maaswijdte van 4 mm.
- De x-/y-coördinaten van de boorpunten dienen te worden bepaald. Dit kan handmatig (met bijvoorbeeld een meetlint) geschieden, waarbij de meetfout maximaal 1 meter bedraagt.
- De z-coördinaat van het boorpunt dient te worden bepaald. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een

meettoestel (waterpas, total station e.d.), waarbij de meetfout maximaal 3 cm bedraagt. Bij het vaststellen van de z-coördinaat mag geen gebruik worden gemaakt van het AHN.

- Er wordt gebruik gemaakt van een gutsboor met een binnendiameter van minimaal 2,5 cm. Voor de bovenste - geroerde - bodemtrajecten kan eventueel worden gebruik gemaakt van een edelmanboor.
- De boorkernen dienen volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB) of een direct daarvan afgeleide methode te worden beschreven. Hierbij wordt extra benadrukt dat:
 - De begrenzing van de lagen tot op de cm nauwkeurig dient te worden vastgesteld. De boorkern mag dus niet in trajecten van bijvoorbeeld 10 cm worden beschreven.
 - De aard van de grenzen dient te worden vastgesteld (bijvoorbeeld diffuus, geleidelijk, scherp/abrupt, erosief).

Samenstelling onderzoeksteam

Bij het verkennend en karterend inventariserend veldonderzoek dient zowel het veldwerk, de uitwerking als de rapportage te worden uitgevoerd door gekwalificeerd personeel waarbij de aanwezigheid van kennis en ervaring met het werken in Holoceen West-Nederland een vereiste is.

Verslaglegging onderzoek

De resultaten van het verkennend en karterend inventariserend veldonderzoek zullen door de opdrachtnemer in de vorm van een conceptrapport aan de opdrachtgever worden gepresenteerd. De opdrachtgever biedt het concept ter goedkeuring aan het bevoegd gezag. Vervolgens verstrekt de opdrachtnemer het goedgekeurde rapport in drievoud aan de opdrachtgever. Tevens wordt het rapport gestuurd naar het bevoegd gezag, het BOOR, de Koninklijke Bibliotheek en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (twee exemplaren).

Het rapport moet voldoen aan de kwaliteitseisen zoals die in de KNA versie 3.3 voor inventariserend veldonderzoek zijn opgesteld. In het rapport komen de volgende - gebruikelijke - aspecten aan de orde:

- Het doel van het onderzoek
- De onderzoeksmethoden
- De resultaten van het onderzoek
- Conclusies en aanbevelingen

Daarnaast worden aan de rapportage de volgende specifieke eisen benadrukt/ gesteld:

- In de boorkernbeschrijvingen dienen tevens de meest relevante interpretaties (met name de onderscheiden stratigrafische eenheden) te worden opgenomen.
- De in het veld onderscheiden stratigrafische eenheden dienen (zorgvuldig) te worden beschreven.
- Voor de onderscheiden stratigrafische eenheden wordt naast de nieuwe terminologie ook de conventionele benaming gebruikt: Afzettingen van Tiel of Duinkerke (0, I, II en III), Hollandveen en Afzettingen van Gorkum of Calais (I, II, III en IV) en dergelijke.
- Van twee raaien wordt met gebruikmaking van alle boorstaten een profiel getekend (zie bijlage).
- Om de interpretaties binnen de profielen controleerbaar te maken, worden bij het tekenen de boorstaten in de profielen weergegeven en wordt de (litho)stratigrafische informatie van de boorkernbeschrijvingen goed herkenbaar bij de boorstaten geplaatst.
- In de profielen wordt de oxidatie-reductiegrens aangegeven.

In het rapport worden de volgende kaarten opgenomen:

- Een kaart met de boorpunten, waarop per boorpunt is aangegeven of er archeologische indicatoren zijn aangetroffen. Tevens dienen de aard van de indicatoren en het stratigrafische niveau waarop zij zijn gevonden te worden aangegeven.

Overleg

Indien de opdrachtnemer af wil wijken van de in dit PvE beschreven aanpak, dient vooraf overleg gepleegd te worden tussen de opdrachtnemer, opdrachtgever en het bevoegd gezag.

Tijdpad

Direct na het veldwerk dient overleg plaats te vinden tussen de opdrachtgever en het BOOR over de verdere aanpak van het onderzoeksgebied.

Het definitieve rapport zal (in drievoud) uiterlijk drie maanden na afronding van het veldwerk worden verstuurd.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Digitale bronnen

Archis, Archeologisch informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>).

BOORIS, Archeologisch informatiesysteem van het BOOR.

Provincie Zuid-Holland: Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, regio Rijnmond (<http://chs.pzh.nl>; 2002, herziening 2007).

Kaarten/Atlassen/Luchtfoto's

BOOR, 2009: *Archeologische Waardenkaart Albrandswaard*, Rotterdam (vastgesteld op 21 december 2009).

NITG-TNO, 1998: *Geologische Kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad Rotterdam Oost 37 Oost*, Haarlem.

Uitgeverij Nieuwland, 2005: *Grote Historische topografische Atlas ± 1905 Zuid-Holland, schaal 1:25.000*, Tilburg.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990: *Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000, I West-Nederland 1839-1859*, Groningen.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties/Topografische Dienst, 1990: *Grote Provincie Atlas van Zuid-Holland, schaal 1:25.000*, Groningen/Emmen

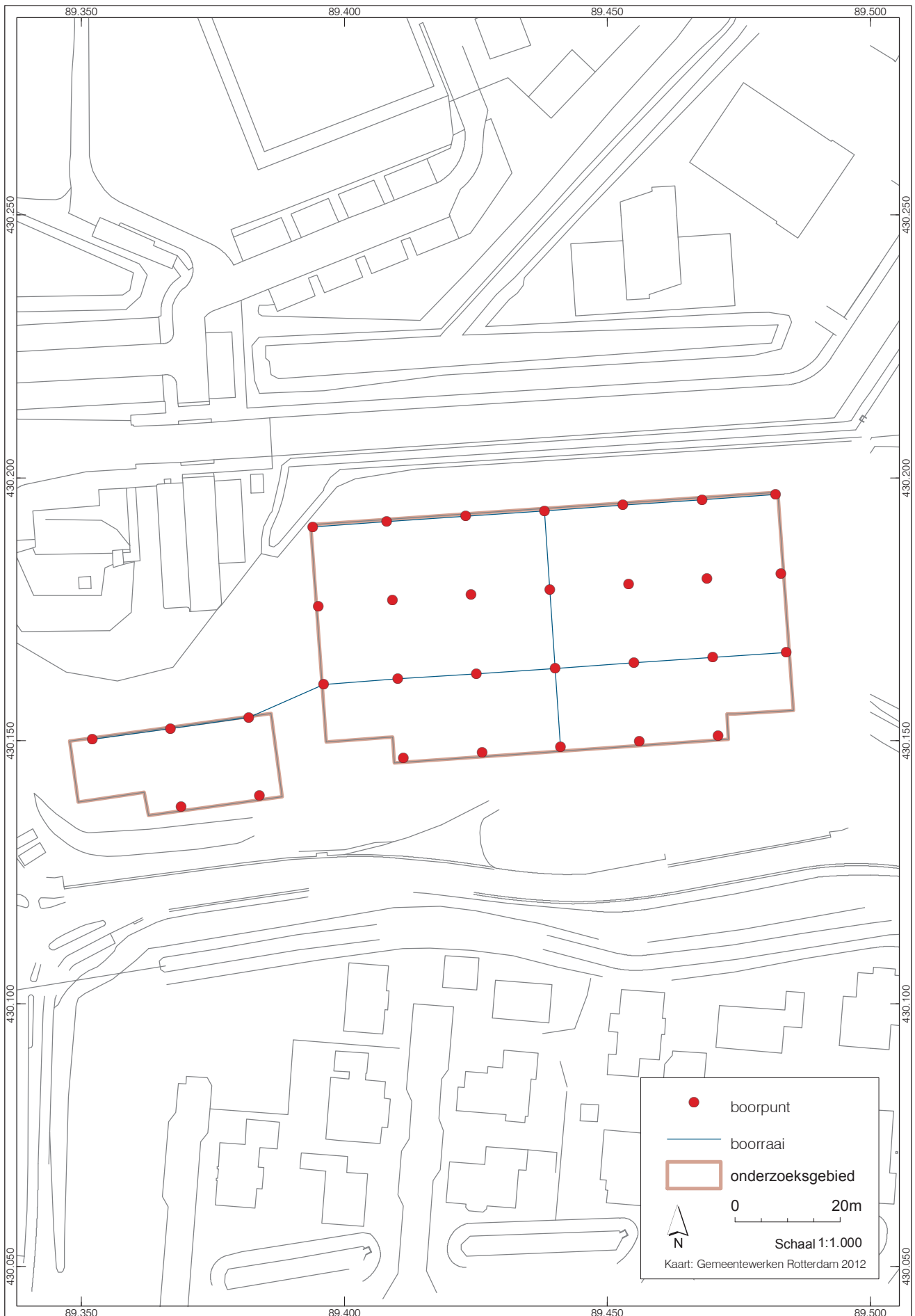
Literatuur

Kruidhof, C.N., 2004: *Rhoon Zuidoost. Een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen in de gemeente Albrandswaard*, Rotterdam (BOORrapporten 172).

Ras, J. 2011: Inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen (verkennende en karterende fase), Plangebied Rijdsdijk, Rhoon, Gemeente Albrandswaard, Heinenoord (SOB research projectnummer 1888-1107).

Bijlage

Albrandswaard Rhoon Rijdsdijk - Achterdijk. Boorpuntenkaart.

Bijlage Albrandswaard Rhoon Rijdsdijk - Achterdijk. Boorpuntenkaart.